

Сагач Оксана<https://orcid.org/0000-0002-4504-3405>

Доктор педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: oksmos78@ukr.net

Носко Юлія<https://orcid.org/0000-0003-1077-8206>; Researcher ID AAT-8354-2021; Scopus-Author ID 56880366900

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: ulianosko5@gmail.com

Архипов Олександр<https://orcid.org/0000-0002-8439-5833>; Scopus Author ID57506762800

Доктор педагогічних наук, професор,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
(Україна, Київ) E-mail: archipovpri@ukr.net

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ПРОВІДНА ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У процесі реформування вітчизняної системи освіти, постало завдання гармонізації взаємодії педагогів, здобувачів освіти та батьків, актуалізації комунікації в системі «суб'єкт-суб'єкт». Стрижневою формою взаємодії учасників освітнього процесу було визначено педагогіку партнерства, а провідними принципами – демократизацію процесу комунікації, взаємоповагу та рівність.

Педагогіка партнерства є інноваційним освітнім підходом оснований на спільній активній участі учасників освітнього процесу щодо пошуку та освоєння знань. Цей підхід кардинально відрізняється від авторитарної моделі навчання, коли педагог виступає у ролі ретранслятора знань, а учні у ролі одержувачів інформації

Метою статті дослідження складових педагогіки партнерства як провідної форми взаємодії учасників освітнього процесу.

Методологічною основою статті є філософські, психологічні, педагогічні теорії та положення, які розкривають концептуальні підходи щодо досліджуваної проблематики.

Наукова новизна полягає у тому, що у статті розглянуто сутність педагогіки партнерства у процесі взаємодії та співпраці здобувачів освіти та педагогів.

Висновки. Педагогіку партнерства можна назвати інноваційною стратегією освітнього процесу та цілісною методичною системою. Основними її характеристиками є: створення творчої атмосфери у навчальному процесі; перетворення здобувачів освіти з об'єкта навчання на суб'єкт навчального процесу; забезпечення впевненості учнів у власних силах та успіху; демократичний, доброзичливий стиль проведення уроків та занять, невимушена атмосфера спілкування учасників освітнього процесу; створення кожному уроці або занятті комфортних умов навчання; емоційна розкутість, заохочення ініціативи та питань учнів до учителя та один до одного; об'єктивність та справедливості оцінювання успішності учнів; використання форм та методів контролю, які стимулюють навчання без примусу; застосування самоконтролю та самоаналізу здобувачами освіти власних навчальних успіхів.

Ключові слова: педагогіка партнерства, педагог, здобувач освіти, учасники освітнього процесу, взаємодія, співпраця.

Постановка проблеми. У процесі реформування вітчизняної системи освіти, постало питання переосмислення низки проблем педагогічної науки. Одним із основоположних завдань системи освіти указано гармонізацію взаємодії педагогів, здобувачів освіти та батьків, актуалізацію комунікації в системі «суб'єкт-суб'єкт». Стрижневою формою взаємодії учасників освітнього процесу визначено педагогіку партнерства. В її основу покладено ідею перетворення здобувача освіти у рівноправного партнера, здатного ефективно співпрацювати та бути свідомим учасником освітнього процесу. Провідними принципами є демократизація процесу комунікації учасників освітнього процесу, взаємоповага та рівність.

Аналіз актуальних досліджень та публікацій. Педагогіка партнерства є напрямом педагогіки яка була апробована такими дослідниками як В. Дяченко, М. Зайцев, Л. Занков, О.Захаренко, М. Єфименко, О. Кушнір, С. Лисенкова.

Загалом, розробкою і дослідженням проблематики педагогіки партнерства займались В. Андрущенко, Г. Балл, І. Бех, Н. Бібік, Л. Вовк, І. Зязюн, В. Ковальчук, О. Коханов, Т. Кравчинська, О. Маринівська, О. Онаць, Н. Побірченко, Г. Самойленко, В. Сухомлинський, С. Яланська.

Дослідження щодо організації партнерської взаємодії учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи знаходимо у доробку Т. Водозька, Л. Заграйчук, Н. Іванець, Т. Яров.

Метою статті дослідження складових педагогіки партнерства як провідної форми взаємодії учасників освітнього процесу.

Методологічною основою статті є філософські, психологічні, педагогічні теорії та положення, які розкривають концептуальні підходи щодо досліджуваної проблематики.

Наукова новизна полягає у тому, що у статті розглянуто сутність педагогіки партнерства у процесі взаємодії та співпраці здобувачів освіти та педагогів.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення актуальності набуває демократичний стиль навчання та виховання, який прийшов на зміну авторитарному. Насамперед, йдеться про інноваційні форми, методи, підходи та технології щодо освітнього процесу. Їх використання має сприяти глибшому залученню здобувача освіти у процес навчання, формуванню прагнення отримувати нові знання. Навчання має бути спільною діяльністю учасників навчального процесу та ґрунтуватись на повазі і довірі, тобто партнерстві. Отже, педагогіка партнерства є інноваційним освітнім підходом ґрунтованим на спільній активній участі учасників освітнього процесу щодо пошуку та освоєння знань. Цей підхід кардинально відрізняється від авторитарної моделі навчання, коли педагог виступає у ролі ретранслятора знань, а учні у ролі одержувачів інформації.

В основі методології педагогіки партнерства лежить гуманна педагогіка, початком зародження якої можна період античності [3, 10–16]. Так, у працях античних філософів, Сократа, Демокріта, Платона, Аристотеля, простежуються указівки на необхідність використання у процесі навчання та виховання дитини індивідуального підходу та принципу природовідповідності, емоційного залучення, врахування духовних цінностей.

В епоху Відродження (XV–XVII ст.) уперше педагогіка набуває дитиноцентричного змісту, а провідною проблематикою визначається повага до особистості учня та реальний зміст освіти. Свого розвитку гуманізм в освіті набуває у працях В. да Фельтре, Х. Вівеса, Е. Роттердамського, Ф. Рабле, М. Монтеня, які були прибічниками гуманного підходу у навчанні.

Визначним внеском у розвиток світової педагогічної науки стали труди Я. Коменського, які містили положення сократівської педагогіки. Він зауважував на тому, що досягнення взаємопорозуміння між учителем і учнем можливе тільки за умови глибшого взаємопізнання та взаємодії.

Український філософ Г. Сковорода, у своїй концепції сродної праці, обстоював ідею про те, що головним завданням педагога є ненав'язлива допомога у пошуку особистістю її істинного покликання, а не нав'язування та інтелектуальний диктат.

У XIX ст. розвитку набув рух реформаторської або педоцентричної педагогіки, представники якої були прихильниками вільного розвитку індивідуальності кожної дитини та розробки нових форм і методів навчання, посилення виховного аспекту щодо діяльності школи. Серед представників вітчизняної педагогічної науки XIX ст. прихильником гуманістичної педагогіки був К. Ушинський. В основі його системи морального виховання лежали принципи творчої самостійності та вільного виховання. Він виключав авторитарний підхід та вимагав від педагога створення атмосфери товарищескості у навчальному процесі [11; 3, 28–42].

У доробку В. Сухомлинського було обґрунтовано ідею співпраці сім'ї, школи і громади та розкрито сутність педагогіки партнерства. Його гуманістичні погляди відбилися у: ставленні до реалізації на практиці ідей про право на свободу, гідність людини, її самоцінність та індивідуальність; поглядах на реалізацію навчального та виховного процесів [10, 391–626].

У 70–80-х роках XX ст. американськими та ізраїльськими науковцями було обґрунтовано концепцію навчання в основі якої лежала співпраця. У подальшому вона стала базовою щодо реалізації ідей педагогіки партнерства, таких як: педагог та здобувач освіти мають бути об'єднані спільною метою; розподіл обов'язків, пунктуальність, визначений кінцевий результат, санкції за порушення правил мають лежати в основі співпраці; провідною метою учня має стати здобуття знань, у той час як метою педагога – допомога учневі у цьому; педагог та здобувач освіти мають стати рівноправними партнерами; рух обраною освітньою траєкторією має бути самостійним, а педагог може втрутитись у разі коли знижується темп просування; здобувач освіти має бути самомотивованим; провідними характеристиками освітнього процесу мають стати створення комфортних умов навчання, позитивної атмосфери, врахування індивідуальних потреб учня, урівноваження навантажень [2].

В умовах сьогодення педагогіка партнерства розглядається як гуманістична ідея спільної діяльності усіх учасників освітнього процесу, побудована на усвідомленні педагогом і учнями спільності цілей. Отже, метою освіти визначається створення умов для всебічного розвитку учня, за яких в основі організації навчального процесу лежать принципи добровільності та спільності інтересів, рівноправності та взаємоповаги педагогів, здобувачів освіти та їх батьків, а навчання є розвивальним та особистісно-орієнтованим. Повага до учня, перш за все, передбачає рівноправність, рівність, партнерство вчителя та учня. Отже, педагог та здобувачі освіти є рівноправними партнерами.

Партнерство, є спільною діяльністю, організаційною системою активності взаємодіючих суб'єктів та характеризується: просторово-часовою присутністю учасників взаємодії; єдністю мети; організацією та управлінням діяльністю; поділом функцій, дій, операцій; наявністю позитивних міжособистісних відносин. Таким чином, одним із головних компонентів освітнього процесу є партнерська взаємодія

учасників освітнього процесу, тобто діалогічне суб'єкт-суб'єктне спілкування. Така взаємодія позитивно впливає на навчання, сприяє його оптимізації, дозволяє розкрити потенціал кожного. Партнерство забезпечує умови для вільного розвитку творчої індивідуальності та активності учнів [9; 4]. У партнерській взаємодії відбувається розвиток соціальних навичок та здатності до командної роботи. Такий підхід сприяє більш глибокому засвоєнню матеріалу, адже активна участь у навчальному процесі сприяє запам'ятовуванню та розумінню. Партнерство у навчанні розвиває критичне мислення, творчість і самостійність учнів.

За партнерської взаємодії, роль педагога кардинально змінюється. Він виступає як авторитетний порадник, а учні набувають самостійності як у набутті знань і досвіду, так і у формуванні власної життєвої позиції. З єдиного носія знань, учитель перетворюється на організатора, фасилітатора та наставника навчального процесу, який створює умови для самостійного пошуку інформації, стимулює критичне мислення і допомагає учням розвивати навички самоосвіти. Важливою складовою є емоційна підтримка здобувачів освіти, створення сприятливого психологічного клімату у класі [12; 7].

Реалізація педагогіки партнерства може здійснюватись через колективно-групову форму навчальної діяльності, у якій можна виділити групову, колективно-творчу та колективну роботу. У груповій роботі, свою чергою, можна виділити роботу в мікрогрупах, роботу в змінних групах, ігрову діяльність [1; 5].

Коли йдеться про роботу в групі, то увага, в першу чергу, приділяється груповим цілям та успіху всієї групи. Досягнення такого результату можливе тільки за умови успіху самостійної роботи кожного члена групи або успіху команди у постійній взаємодії всіх учнів цієї групи. Завдання кожного члена групи полягає в опануванні необхідних знань, формуванні потрібних навичок. При цьому вся група має володіти інформацією щодо успіхів кожного.

Навчання у групі ґрунтується на наступних принципах:

- кожна група отримує одну винагороду на всіх членів у вигляді оцінки в балах, сертифікату, відзнаки, похвали, інших видів оцінки спільної діяльності. Всі групи мають різну планку досягнень, а отже кожній з них надається різний час для виконання завдань. Змагання тут виключається;

- на кожного члена групи покладається персональна відповідальність, а отже успіх усієї групи залежить від успіху або ж невдачі кожного;

- через покращення попередніх результатів кожен учень приносить бали своїй групі. Результати порівнюються не із результатами інших учнів, а із раніше досягнутими результатами кожного. Це надає учням із різним рівнем досягнень, рівні можливості в отриманні балів для своєї команди.

У процесі такого навчання учні співпрацюють один із одним над досягненням спільної мети. Педагог керує їх спільною роботою та кожним окремо за допомогою завдань. Учні діляться на групи по 4 особи різних за рівнем успішності. Педагог пояснює матеріал та пропонує учням у групах розібратися у ньому та зрозуміти всі деталі. Завдання може ділитись на частини коли кожен учень виконує одну із них, або навпаки, учень виконує одне із завдань повністю. Виконання завдань коментується та контролюється усією групою [8].

Однією з форм реалізації педагогіки партнерства, є проєктна діяльність. Метод проєктів є частиною педагогічної технології, яка спрямована на інтеграцію та застосування актуалізованих набутих знань, оволодіння новими. У процесі використання цього методу реалізується навчально-пізнавальна потреба учнів щодо дослідження різних галузей знання, через проєктну діяльність. Проєкт є творчою роботою у якій враховуються як теоретичне так і практичне навчання. Це командна робота, направлена на досягнення визначеної мети [3, 28–42; 6].

Етапами реалізації проєктів партнерської взаємодії учасників освітнього процесу є: організаційний етап, коли педагог планує форми співробітництва з учнями та прогнозує різні варіанти виконання проєктів партнерської співпраці; підготовчий етап, у ході якого відбувається збір матеріалу, ознайомлення із навчальною інформацією; проєктний етап, на якому відбувається проєктування «макету» кінцевого результату (на цьому етапі відбувається взаємодія учасників освітнього процесу за для отримання додаткової інформації); оформлювальний етап, є етапом формування колективної співпраці учителів, учнів та батьків; презентаційний етап є етапом представлення результату проєкту, коли учні оприлюднюють свою роботу та демонструють результати спільної праці; на завершальному етапі педагог який координує проєкт партнерської співпраці та інші його учасники аналізують свою роботу.

Висновки. Педагогіку партнерства можна назвати інноваційною стратегією освітнього процесу. Водночас педагогіка партнерства є цілісною методичною системою. Основними характеристиками цієї системи є: створення творчої атмосфери у навчальному процесі; перетворення здобувачів освіти з об'єкта навчання на суб'єкт навчального процесу; забезпечення впевненості учнів у власних силах та успіху; демократичний, доброзичливий стиль проведення уроків та занять, невимушена атмосфера спілкування учасників освітнього процесу; створення кожному уроці або занятті комфортних умов навчання; емоційна розкутість, заохочення ініціативи та питань учнів до учителя та один до одного; об'єктивність та справедливості оцінювання успішності учнів; використання форм та методів контролю, які стимулюють навчання без примусу; застосування самоконтролю та самоаналізу здобувачами освіти власних навчальних успіхів.

References

1. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2017. 206 с.
Bibik N. M. (2017) Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia [New ukrainian school: a teacher's guide]. Kyiv: TOV «Vydavnychiy dim «Pleiady». 206 s. [in Ukrainian]

2. Данко А. Ю. Педагогіка партнерства в закладах загальної середньої освіти, аналіз досвіду зарубіжних країн, інтеграція в НУШ. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*. 2024. № 2 (28). С. 27–36.
Danko A. Yu. (2024) Pedahohika partnerstva v zakladakh zahalnoi serednoi osvity, analiz dosvidu zarubizhnykh krain, intehratsiia v NUSh [Pedagogy of partnership in secondary education institutions, analysis of the experience of foreign countries, integration into the New Ukrainian School]. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*. 2 (28). 27–36. [in Ukrainian]
3. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
Kovalchuk V. A. (2023) Pedahohika partnerstva u profesiinii diialnosti vchytelia: navch. Posib [Pedagogy of partnership in the professional activity of a teacher: a textbook]. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU. 100 s. [in Ukrainian]
4. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність. *Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: зб. ст. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.* Харківська академія неперервної освіти, м. Харків, Україна. С. 85–88. Retrieved from: <http://lib.iitta.gov.ua/707221/>
Kravchynska T. S. (2017) Pedahohika partnerstva: osnovni idei, pryntsyvy ta sutnist [Partnership pedagogy: basic ideas, principles and essence]. *Pidhotovka kerivnykh ta pedahohichnykh kadriv do realizatsii Kontseptsii Novoi ukrainskoi shkoly: zb. st. Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. – Preparation of managerial and pedagogical personnel for the implementation of the Concept of the New Ukrainian School: a collection of articles All-Ukrainian scientific and practical Internet conferenc.* Kharkivska akademiia neperervnoi osvity, m. Kharkiv, Ukraina. 85–88. [in Ukrainian]. Retrieved from: <http://lib.iitta.gov.ua/707221/>
5. Кравчинська Т. С. Реалізація принципів педагогіки партнерства в умовах упровадження Концепції «Нова українська школа». *Відкрита освіта: інноваційні технології та менеджмент : [колект. монографія] / НАПН України, Держ. ВНЗ «Університет менеджменту освіти» ; [за наук. ред. М. О. Кириченко, Л. М. Сергєєвої]. Київ, 2018. Розд. 4. Гл. 3. С. 266–277.*
Kravchynska T. S. (2018) Realizatsiia pryntsyviv pedahohiky partnerstva v umovakh uprovadzhennia Kontseptsii «Nova ukrainska shkola» [Implementation of the principles of partnership pedagogy in the context of the implementation of the Concept «New Ukrainian School»]. *Vidkryta osvita: innovatsiini tekhnolohii ta menedzhment : [kolekt. monohrafiia] / NAPN Ukrainy, Derzh. VNZ «Universytet menedzhmentu osvity» ; [za nauk. red. M. O. Kyrychenka, L. M. Serheievoi]. Kyiv. Rozd. 4. Hl. 3. S. 266–277.* [in Ukrainian].
6. Лаврова А. В. Метод проектів на уроках української літератури в старших класах. *Молодий вчений*. 2021. № 4 (92). С. 50–53.
Lavrova A. V. (2021) Metod proektiv na urokakh ukrainskoi literatury v starshykh klasakh [The project method in Ukrainian literature lessons in high school]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*. 4 (92). 50–53. [in Ukrainian].
7. Мотуз Г. А., Кравченко Г. Ю. Організація співпраці педагогів, учнів, батьків в умовах упровадження освітніх технологій у навчально-виховний процес закладу освіти. *Сб. матеріалів «Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика» – матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. м. Харків 16 квітня 2021. С. 203–206
Motuz H. A., Kravchenko H. Yu. (2021) Orhanizatsiia spivpratsi pedahohiv, uchniv, batkiv v umovakh uprovadzhennia osvitnikh tekhnolohii u navchalno-vykhovnyi protses zakladu osvity [Organization of cooperation between teachers, students, and parents in the context of implementing educational technologies into the educational process of an educational institution]. *Sb. materialiv «Suchasni problemy upravlinnia pidpriemstvamy: teoriia ta praktyka» – materialy mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii – Collection of materials «Modern problems of enterprise management: theory and practice» – materials of the international scientific and practical conference.* m. Kharkiv 16 kvitnia 2021. S. 203–206. [in Ukrainian].
8. Побірченко Н. А. Формування партнерської ділової поведінки: програма. Київ: Преса України, 1995. 37 с
Pobirchenko N. A. (1995) Formuvannia partnerskoi dilovoi povedinky: prohrama [Formation of partner business behavior: program]. Kyiv: Presa Ukrainy. 37 s. [in Ukrainian].
9. Починок Є. А. Партнерська взаємодія як інноваційний компонент Нової української школи. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. Вип. 1, 2023. С. 95–102. Retrieved from: <http://surl.li/rgjok>
Pochynok Ye. A. (2023) Partnerska vzaemodiia yak innovatsiinyi komponent Novoi ukrainskoi shkoly [Partnership as an innovative component of the New Ukrainian School]. *Akademichni studii. Seria «Pedahohika» – Academic studies. Series «Pedagogy»*. 1. 95–102. [in Ukrainian]. Retrieved from: <http://surl.li/rgjok>
10. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Вибрані твори: в 5-ти т. Рад. школа, 1977. Т. 4. 640 с.
Sukhomlynskyi V. O. (1977) Rozmova z molodym dyrektorem [Conversation with a young director]. *Vybrani tvory: v 5-ty t. Rad. shkola*. 4. 640. [in Ukrainian].
11. Ткачук Л. Історичний аспект становлення і розвитку педагогіки партнерства. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2021. №2 (6), С. 193–201.

- Tkachuk, L. (2021). Istorychnyi aspekt stanovlennia i rozvytku pedahohiky partnerstva [Historical aspect of the formation and development of partnership pedagogy]. *Psykhologo-pedahohichni problemy suchasnoi shkoly – Psychological and pedagogical problems of modern school*. 2 (6). 193–201. [in Ukrainian].
12. Федірчик Т. Д., Дідух В. В. Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи. *Гірська школа Українських Карпат*. 2019. № 21. С. 50–54.
- Fedirchuk T. D., Didukh V. V. (2019) Pedahohika partnerstva yak chynnyk formuvannia efektyvnoi vzaiemodii uchasnykiv osvitnoho protsesu v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly [Partnership pedagogy as a factor in forming effective interaction between participants in the educational process in the context of the New Ukrainian School]. *Hirska shkola Ukrainskykh Karpat – Mountain School of the Ukrainian Carpathians*. 21. 50–54. [in Ukrainian].

Sahach Oksana

<https://orcid.org/0000-0002-4504-3405>

Doctor of pedagogics, associate Professor,
associate professor of the department of professional education and life safety
Т.Н. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: Oksmos78@ukr.net

Nosko Julia

<https://orcid.org/0000-0003-1077-8206>; Researcher ID AAT-8354-2021; Scopus-Author ID 56880366900
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of preschool and primary education,
Т.Н. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: ulianosko5@gmail.com

Oleksandr Arkhipov

<https://orcid.org/0000-0002-8439-5833>; Scopus Author ID 57506762800

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University
(Ukraine, Kyiv) E-mail: arkipovnp@ukr.net

PARTNERSHIP PEDAGOGY AS THE LEADING FORM OF INTERACTION AMONG EDUCATIONAL PROCESS PARTICIPANTS

In the process of reforming the domestic education system, the task of harmonizing the interaction between educators, students, and parents has emerged, actualizing communication in the «subject-subject» system. Partnership pedagogy has been identified as the core form of interaction among educational process participants, with democratization of the communication process, mutual respect, and equality as the leading principles.

Partnership pedagogy is an innovative educational approach based on the joint active participation of educational process participants in the search for and acquisition of knowledge. This approach fundamentally differs from the authoritarian model of teaching, where the educator acts as a transmitter of knowledge and students act as recipients of information.

The aim of the article is to examine the components of partnership pedagogy as the leading form of interaction among educational process participants.

The methodological basis of the article are philosophical, psychological, pedagogical theories and regulations that reveal the conceptual approaches due to the studied issues.

The scientific novelty lies in the fact that the article examines the essence of partnership pedagogy in the process of interaction and cooperation between students and educators.

Conclusions. Partnership pedagogy can be called an innovative strategy of the educational process and a comprehensive methodological system. Its main characteristics include: creating a creative atmosphere in the learning process; transforming students from objects of learning into subjects of the educational process; ensuring students' confidence in their own abilities and success; a democratic, benevolent style of conducting lessons and classes, an informal atmosphere of communication among educational process participants; creating comfortable learning conditions in every lesson or class; emotional freedom, encouraging students' initiative and questions to teachers and to each other; objectivity and fairness in assessing students' academic performance; using forms and methods of control that stimulate learning without coercion; applying self-control and self-analysis by students of their own academic achievements.

Keywords: partnership pedagogy, educator, student, educational process participants, interaction, cooperation.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2025

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Грищенко С.В.**